

Atlantic Seabirds, een onverwachte niche

Atlantic Seabirds heeft zoals elk blad enige aanloopproblemen, vooral door moeilijkheden bij de vervaardiging van drukwerk dat de toets der kritiek kan doorstaan, maar wat betreft kopij-aanbod heeft het nieuwe blad geen klagen. Toch is er reden om de alarmbel te luiden. Voorafgaande aan de overgang naar het nieuwe blad vonden veel lezers dat de verworvenheden van het levendigere *Sula* niet verloren mochten gaan. Engelstalig was één ding, een wat hogere standaard was een ander aspect, maar veel abonnees vonden dat het blad niet te ver over de grens mocht gaan ("liever een minder goed stuk over een Noordzeevogel, dan een grondig, wetenschappelijk verantwoord verhaal over een of andere tropische verrassing").

De redactie kan niet meer doen dan haar best. Belangrijker nog: de redactie kan slechts publiceren wat haar wordt *aangeboden*! Indien men zijn blad niet wil verliezen, dan heeft elke lezer min of meer een eigen verantwoordelijkheid om zo nu en dan eens voor zijn tijdschrift een stuk op te stellen. *Atlantic Seabirds* lijkt een niche betrokken te hebben waarvan we voorshands niet wisten dat die vacant was! Een stroom van Canadese en 'exotisch' Atlantische verhalen van bijzondere locaties in den vreemde: Ascension, Drake Passage, Namibië, Tristan da Cunha, Newfoundland, het kan niet op. Maar was dat de bedoeling? In plaats van klagen zou elk van de lezers van deze nieuwsbrief eens bij zichzelf te rade moeten gaan waarom hij/zij eigenlijk nog niets voor *Atlantic Seabirds* heeft geproduceerd. De paar Nederlandse stukken in portefeuille zijn helaas niet drukklaar aangeleverd en de enorme tijdsdruk van de redactie maakt dat het opwerken van halfproducten nooit erg snel zal verlopen. De drempel is echter niet zo hoog als menigeen denkt en alleen door bijdragen van iedereen, niet alleen van een paar ouwe-getrouwen, kan *Atlantic Seabirds* weer net zo aardig worden als *Sula* bij afsluiting was. Dus, in plaats van klagen dat het allemaal minder wordt: steek de hand in eigen boezem, neem een pen of computer en vertrouw jouw aardige gegevens nu eens niet aan een grijs rapport of lokaal blaadje maar aan ons pas gefuseerde tijdschrift toe! Behalve teksten zijn ook dia's van harte welkom, ofwel om de kافت, ofwel om het binnenwerk op te fleuren. Alvorens materiaal toe te sturen is het handig om eerst even contact met de redactie op te nemen.

Kees Camphuysen, eindredactie *Atlantic Seabirds*, Ankerstraat 20, 1794 BJ Oosterend, Texel, kees.camphuysen@wxs.nl, tel: 0222 318744

Oude CvZ-publicaties te geef!

Bij een opruiming op de zolder van onze secretaris kwamen enkele dozen 'overtallige' oude CvZ publicaties te voorschijn, die zullen worden opgeruimd. We willen lezers met incomplete archieven hierbij de gelegenheid bieden om gratis (dwz tegen portokosten) de volgende publicaties te verkrijgen:

Verslagen van zeetrektellingen vanaf Meetpost Noordwijk, 1978-81, in drie delen (duikers-reigers; eenden-steltlopers en jagers-alken; echte collector's items!); Mededelingen CvZ, nummers: 2(1)-1979; 3(1 en 2)-1980; 5(2)-1982; 6(1 en 2)-1983; 7(1)-1984; 8(1)-1985; 9(1 en 2)-1986. Ook zijn de (halfjaar)verslagen, nummers 20; 26 t/m 32; 34; 35 en 37 langs deze weg verkrijgbaar. Tenslotte kan er een doos met de 'special' van Maarten Platteeuw., Nick van der Ham & Jan den Ouden (1994): Zeetrektellingen in Nederland in de jaren tachtig; *Sula* 8(1/2): 1-203 worden uitgedeeld. Dit nummer is ook aardig voor vrienden en bekenden met interesse in onze zeevogels, en kan nu gratis worden weggegeven als kadootje aan nieuwe adspirant leden! De nummers zijn te verkrijgen bij:

Mardik Leopold (redactie).

MEDEDELINGEN

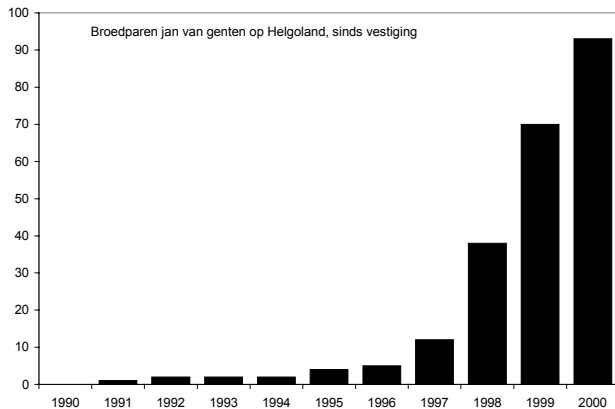
Zeevogels en 'longlining'

Wereldwijd sterven jaarlijks zeer grote aantallen (vele tienduizenden en mogelijk honderdduizenden) pelagische zeevogels aan vissershaken, uitgezet door zogenaamde *longliners*. Bij deze visserij worden vanaf schepen op volle zee zeer lange lijnen uitgevierd met daaraan zijlijntjes met beaasde haken. Er wordt gevist op grote rond- en platvissen zoals heek, kabeljauw, tonijn en heilbot. Tijdens het uitzetten van de lijnen duiken zeevogels naar het aas, vaak met fatale gevolgen. Het is mogelijk om met relatief simpele maatregelen de vogelsterfte sterk te beperken, bijvoorbeeld door het aanbrengen van schriklijnen boven de uitgevierde lijn, of door de aaslijn uit te vieren door een pijp tot enkele meters onder water, maar dit gebeurt nog veel te weinig. Een groot aantal soorten zeevogels is hiervan het slachtoffer, waaronder een aantal zeldzame albatrossen. Sommige soorten lijden zulke grote verliezen dat de populaties schrikbarend teruglopen. Dit is al jaren een doorn in het oog van vele zeevogelaars, en ook van John Cooper (BirdLife International en Universiteit van Kaapstad). Onlangs werd

in deze strijd een belangrijk succes geboekt: de visserijcommissie (COFI) van de Wereldvoedselorganisatie (FAO) nam unaniem een actieplan aan dat moet leiden tot een verminderde bijvangst (23^e tweejaarlijkse vergadering, Rome 1999). De volledige tekst is te vinden op internet onder www.fao.org. Verdere informatie is te vinden bij: www.uct.ac.za/depts/stats/adu/seabirds.

Jan van genten broeden 10 jaar op Helgoland: kolonie blijft groeien

Toen het eerste paar jan van genten neerstreek op Helgoland in 1991 kon nog niemand vermoeden dat de kolonie in het jaar 2000 zou zijn uitgegroeid tot 93 paar. Na een aarzelend begin liepen de aantallen de afgelopen vier jaar snel op en dit jaar werd een record-aantal broedparen vastgesteld. De eerste broedpoging

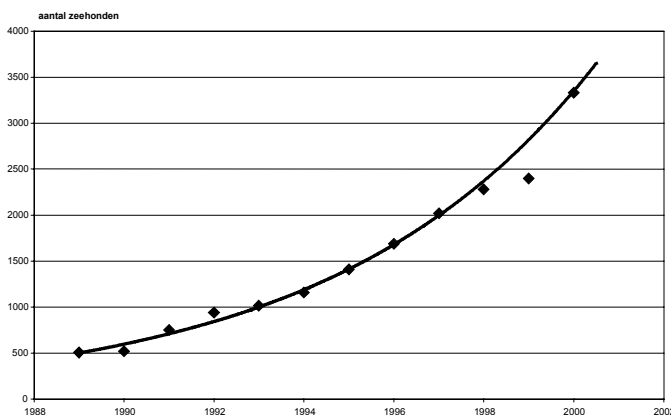
liep uit op een mislukking, doordat het vrijwel vliegvlugge jong zichzelf ophing in het nylon dat de ouders voor de nestconstructie hadden gebruikt. Nog steeds wordt dit vogel-vreemde materiaal veelvuldig door de jan van genten gebruikt op Helgoland, waarbij de oranje nylon de voorkeur geniet. Zowel ouders als jongen raken er soms in verstrikt en sterven, al dan niet na afschot (de nestplaatsen liggen op broze kliffen en zijn ook voor alpinisten onbereikbaar). In 2000 vielen er zeker twee van dergelijke slachtoffers. Erger nog, ook de zeekoeten die al veel langer op Helgoland broeden, delen in de misère. Dit jaar stierven ruim 10 zeekoeten in de nylon-nesten, in één geval bungelden er zelfs drie

bij elkaar. Met de stand van de jan van genten gaat het, ondanks deze problemen, goed (zie figuur).

Ommo Hüppop, Institut für Vogelforschung "Vogelwarte Helgoland", Postfach 1220, D-27494 Helgoland, Duitsland. <http://www.vogelwarte-helgoland.de>

Aantal zeehonden in de Waddenzee groeit al jaren spectaculair

Het gaat goed met de zeehonden in de Waddenzee. Uit de jaarlijkse zeehondentellingen van Alterra blijkt dat de aantallen gewone zeehonden dit jaar opnieuw sterk zijn gestegen. Er werden 594 levende jongen geteld, een toename ten opzichte van 1999 met 16 procent. Het totale getelde aantal dieren in augustus was 3330, een stijging van maar liefst 39 procent. Die stijging van 39 procent is opvallend, omdat normaal gesproken een

populatiegroei van 15 procent al hoog is. Een dergelijke toename kan ontstaan door extra immigratie, of door een telfout. Het laatste lijkt het geval: tussen 1989 en 1999 bedroeg de jaarlijkse toename gemiddeld 17 procent, maar in 1999 slechts 5 procent. In 1999 vermoedden de tellers al dat door ongunstige weersomstandigheden veel dieren tijdens de telling werden gemist. De 'spectaculaire' toename in 2000 wordt dus deels veroorzaakt door een ondertelling in 1999. De aantalsontwikkeling tussen 1989 en 2000 laat dat ook duidelijk zien (zie figuur). De waarde voor 1999 is duidelijk te laag en gerekend over de hele reeks tellingen

is de gemiddelde groei